

Het verhaal van paard Parel en boer Dees, Theater Artemis / Joep Lennarts

te maken met ambachtelijkheid dan met vernieuwing. In overeenstemming met de keuze voor een verhaal uit het begin van deze eeuw is de inhoud ronduit moraliserend.

Babel is de meest subtiele produktie van de genoemde reeks. De voorstelling wordt opgebouwd als een les over theater. De actrice vertelt achtereenvolgens over het gebruik van duisternis en licht, decor en kostuums, geluid, acteurs en tekst. Bij elk theateerelement horen een tafeltje en enkele voorwerpen. Naargelang de voorstelling vordert stapelt de actrice de alsmat kleiner wordende tafeltjes op elkaar tot een toren. Bij het laatste tafeltje gebeurt het onvermijdelijke. De keuze van en de manier waarop visuele en auditieve elementen hier worden aangebracht, maakt dat de produktie geen exposé wordt. Ze doen niet dienst als illustratiemateriaal, maar vormen in al hun eenvoud en vele gelaagdheden de essentie van de voorstelling. Het harmonieuze samengaan van informatie en associatie brengt moeiteloos een grote betrokkenheid en verwondering bij jong en oud teweeg. Een vleugje relativerende ironie belet dat de voorstelling belerend zou worden.

Conclusie: kwaliteit kan vanuit diverse

criteria beoordeeld worden. Essentieel lijkt mij dat de makers een duidelijk uitgangspunt kiezen en ver durven doorgaan in de uitbouw ervan. (zie ook G)

Bijsturen Het kleutertheater staat nog in de kinderschoenen. Voor de makers betekent het een nieuwe ervaring en een uitdaging. Het is opvallend hoeveel er nog bijgestuurd wordt tijdens de eerste weken dat een produktie loopt. Zo haalde IOTA na enkele voorstellingen alle retorische vragen uit *De dagen*, want de kinderen schreeuwden antwoorden door de zaal terwijl dat niet de bedoeling was. Jos van Kan, regisseur van *Paard Parel en boer Dees*, zegt in dit verband: 'Theater voor kinderen is voor mij niet anders dan voor volwassenen. Het blijft theater. Maar ik houd wel meer try-outs. Want ik ben niet meer klein. Pas als de zaal vol kleintjes zit, kan ik echt met hun ogen kijken.'

Champignons bij de biefstuk Als dusdanig typeerde Henny Van Schaik het fenomeen van lesmappen bij een theatervoorstelling. In zijn inleiding tot de workshop publieksbegeleiding voor leerkrachten op het Signaalfestival stelde hij dat lesmappen niet nodig mogen zijn, maar dat ze wel een meerwaarde kunnen betekenen. Sommige theatermakers dis-

tanciëren zich bewust van deze pedagogische opdracht. Anna's Steen stelde in antwoord op de grote vraag wél een map samen. Bij elk van de vijf verhalen hoort een opsomming van thema's (bijv. bij *De gast*: wind, storm, winter, sneeuw, vriezen, koude, vuur, warmte, gezelligheid, gast zijn, beleefdheidsvormen, rommel, opruimen), dramatische verwerkingsopdrachten (bijv. het verhaal uitbeelden of tegengestelde begrippen uitbeelden) en manuele expressie-opdrachten (bijv. een tentoonstelling over verdriet organiseren). Als de kleuterleid(st)ers hierop zaten te wachten, dan is het droevig gesteld met het onderwijs.

Ultima Thule slaagde er wel in om een stimulerende map samen te stellen bij *Rozeke, mijn Dozeke*. In het informatieve deel is er aandacht voor het ontstaansproces van de voorstelling en voor leven en werk van Paul Van Ostaijen. Enkele van zijn gedichten sluiten dit deel af. Het verwerkingsdeel behandelt drie expressievormen (taal, muziek en beweging) en het thema samenwonen. Vooral de opdrachten rond taal en muziek stimuleren de creativiteit en het spelplezier. Ze situeren zich zowel op het semantische als op het semiotische niveau (zie S), bijv. 'Verzin onzinwoorden zoals hoepelde-